

Швейцарія

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

7 змін у цій версії очікують на перевірку. Стабільну версію було перевірено 9 грудня 2021.

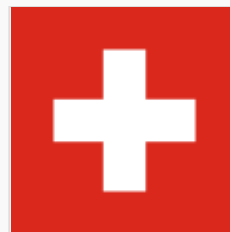
Швейцарія або **Швайцарія** (нім. *die Schweiz*, фр. *la Suisse*, італ. *Svizzera*, рет. *Svizra*), офіційна назва **Швейцарська Конфедерація** або **Швайцарська Конфедерація** (нім. *Schweizerische Eidgenossenschaft*, фр. *Confédération suisse*, італ. *Confederazione Svizzera*, рет. *Confederaziun svizra*) — держава, розташована на стику Західної, Центральної та Південної Європи.^[4] Федеративна республіка, що складається з 26 кантонів, з федеральною владою у Берні.^{[5]^[note 1]} Країна не має виходу до моря і межує з Італією на півдні, Францією на заході, Німеччиною на півночі та Австрією і Ліхтенштейном на сході. Географічно розділена Швейцарським плато, Альпами та Юрами й охоплює загальну площу у 41 285 км², з яких площа суші — 39 997 км². У той час як Альпи займають більшу частину території країни, населення Швейцарії чисельністю у приблизно 8,5 мільйонів зосереджено переважно на плато, де розташовані найбільші міста, серед яких два глобальні міста та економічні центри Цюрих та Женева.

Датою створення Швейцарської Конфедерації вважають 1 серпня 1291 року, коли три лісові кантони (землі): Урі, Швіц і Унтервальден, відстоюючи незалежність від Габсбургів, уклали заради оборони «вічний союз» (в рамках «Священної Римської імперії»). Як самостійна держава Швейцарія одержала міжнародне визнання за Вестфальським миром 1648 року. 19 серпня 1798 року в умовах французької окупації було проголошено Гельветійську республіку, що проіснувала до 1803 року і мала єдину конституцію. Віденський конгрес 1814–1815 рр. встановив кордони Швейцарії, близькі до сучасних, і гарантував їй «вічний нейтралітет». 12 вересня 1848 року ухвалено конституцію, що утвердила Швейцарію як єдину федеративну державу. Країна є членом Організації Об'єднаних Націй з 2002 року і входить до Шенгенської зони з 2004 року.

Швейцарія знаходиться на перехресті германської та романської Європи, що знайшло своє відображення у чотирьох основних мовних та культурних регіонах: німецькому, французькому, італійському та ретороманському. Незважаючи на те, що більшість населення є німецькомовним, швейцарська національна ідентичність вкорінена у спільній історії та цінностях, таких як федералізм, пряма демократія^[6] та альпійський символізм.^{[7][8]} Завдяки мовній різноманітності Швейцарія відома під кількома

Швейцарська Конфедерація

нім. *Schweizerische Eidgenossenschaft*
 фр. *Confédération suisse*
 італ. *Confederazione Svizzera*
 рет. *Confederaziun svizra*

Прапор

Герб

Девіз: *Unus pro omnibus, omnes pro uno*
 (Один за всіх, і всі за одного.)

Гімн: (Швейцарський псалом)

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Столиця	відсутня (де-юре) Берн (де-факто) 46°57′ пн. ш. 7°27′ сх. д.
Найбільше місто	Цюрих
Офіційні мови	німецька, французька, італійська, ретороманська
Форма правління	конфедеративна парламентська республіка
- Федеральна рада	Ігнаціо Кассіс (Федеральний президент),

рідними іменами: *Schweiz* [ˈʃvaɪts] (німецька); *Suisse* [sɥis(ə)] (французька); *Svizzera* [ˈzvittsera] (італійська); та *Svizra* [ˈʒviːtsrɐ, ˈʒviːtsʁɐ] (ретороманська). На монетах та марках замість чотирьох національних мов використовується латинська назва *Confoederatio Helvetica*, часто скорочена до "*Helvetia*". Латинська назва країни також відображена на автомобільних номерних знаках та назві швейцарського інтернет-домену (.ch).

Суверенна держава — одна з найрозвиненіших країн світу, яка має найвище номінальне багатство на одну дорослу людину^[9] та восьмий найвищий валовий внутрішній продукт на душу населення.^{[10][11]} Країна займає позицію на вершині чи біля неї за низкою міжнародних показників, включаючи економічну конкурентоспроможність та людський розвиток. Цюрих, Женева та Базель потрапили в десятку найкращих міст світу за якістю життя, а Цюрих посів друге місце у світі.^[12] У 2019 році IMD поставила Швейцарію на перше місце у світі за залученням кваліфікованих робітників.^[13] Всесвітній економічний форум вважає Швейцарію п'ятою найбільш конкурентоспроможною країною у світі.

Зміст

Федеративний устрій

Географія

[Клімат](#)

[Рельєф](#)

[Річки і озера](#)

[Рослинність і тваринний світ](#)

Історія

Політика

[Конституція](#)

[Президент](#)

[Законодавча влада](#)

[Виконавча влада](#)

[Судова влада](#)

[Політичні партії](#)

[Профспілкові об'єднання](#)

Швейцарія і міжнародні організації

[Швейцарія і ООН](#)

[Швейцарія як міжнародний центр](#)

Економіка

[Фінанси](#)

[Добувна галузь](#)

[Промисловість](#)

[Енергетика](#)

[Транспорт](#)

[Ален Берсе](#)

(Федеральний віцепрезидент),

[Ігнаціо Кассіс,](#)

[Гі Пармелен,](#)

[Улі Маурер,](#)

[Симонетта Соммаруга,](#)

[Віола Амхерд,](#)

[Карін Келлер-Зуттер](#)

- [Вальтер Турнгер](#)

Федеральний канцлер^[1]

- [Парламент](#) [Федеральні збори](#)

Незалежність [Конфедерація 1848 р.](#)

- [Здобуття державності](#) [12 вересня 1848](#)

Площа

- [Загалом](#) [41 285 км² \(132\)](#)

- [Внутр. води](#) [4,2 %](#)

Населення

- [оцінка 2016](#) [▲ 8 401 120^{\[2\]} \(99\)](#)

- [перепис 2015](#) [8 327 126^{\[3\]}](#)

- [Густота](#) [202/км² \(63\)](#)

ВВП (ПКС)

- [Повний](#) [\\$517 млрд \(39\)](#)

- [На душу населення](#) [\\$61 360 \(9\)](#)

ВВП (ном.)

- [Повний](#) [\\$681 млрд \(19\)](#)

- [На душу населення](#) [\\$80 837 \(2\)](#)

ІЛР (2015)

[▲ 0,939 \(дуже високий\) \(2\)](#)

Валюта

[Швейцарський франк \(CHF\)](#)

Часовий пояс

[CET \(UTC+1\)](#)

- [Літній час](#) [CEST \(UTC+2\)](#)

Коди ISO 3166

[CH](#) (<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:code:3166:CH>) / [CHE](#) / [756](#)

Домен

[.ch](#)

Телефонний код

[+41](#)

[Сільське господарство](#)

[Зовнішня торгівля](#)

[Туризм](#)

[Адміністративний устрій](#)

[Кантони і громади](#)

[Столиця](#)

[Найбільші міста](#)

[Демографія](#)

[Мови](#)

[Культура](#)

[Архітектура](#)

[Медіа](#)

[Релігія](#)

[Збройні сили Швейцарії](#)

[Інше](#)

[Текст гімну німецькою мовою](#)

[Цікаві факти](#)

[Примітки](#)

[Література](#)

[Посилання](#)

Вікісховище має мультимедійні дані за темою: **Швейцарія**

Федеративний устрій

Попри свою назву, Швейцарська Конфедерація є федеративною державою. Швейцарія складається з 23 кантонів (або з 20 кантонів і 6 напівкантонів): Ааргау — *Aargau* (*Argovie*), Аппенцелль — *Appenzell*, Базель — *Basel*, Берн — *Bern*, Вале — *Valais* (Валліс — *Wallis*), Во — *Vaud* (Ваадт — *Waadt*), Ґларус — *Glarus* (*Glaris*), Ґраубюнден — *Graubünden* (*Grisons*), Женева — *Geneve* (*Genf*), Золотурн — *Solothurn* (*Soleure*), Люцерн — *Luzern* (*Lucerne*), Невшатель — *Neuchatel* (*Neuenburg*), Санкт-Ґаллен — *St. Gallen* (*St. Gall*), Тічино — *Ticino* (Тессін — *Tessin*), Турґау — *Thurgau* (*Thurgavie*), Унтервальден — *Unterwalden*, Урі — *Uri*, Фрібурґ — *Fribourg* (Фрайбурґ — *Freiburg*), Цуг — *Zug* (*Zoug*), Цюрих — *Zurich*, Шафгаузен — *Schaffhausen*, Швіц — *Schwyz*, Юра — *Jura*.

Кантони поділяються на громади.

Географія

Швейцарія — держава в Центральній Європі з територією 41,3 тис. км². На півночі вона межує з Німеччиною (довжина кордону — 334 км), на заході — з Францією (довжина кордону — 573 км), на півдні — з Італією (довжина кордону — 740 км), на сході — з Австрією (довжина кордону 164 км) і Ліхтенштейном (довжина кордону — 41 км). Північний кордон частково проходить по Боденському озеру і Рейну, який починається в центрі Швейцарських Альп і утворює частину східного кордону. Західний кордон проходить горами Юра, південний — італійськими Альпами і Женевським озером.

Мапа Швейцарії.

У Швейцарії можна виділити чотири райони — Північну Швейцарію, Західну, Центральну і Південну.

Найгустіше заселена та найбільш економічно розвинута Північна Швейцарія (кантони Базель, Аргау, Цюрих, Санкт-Галлен, Гларус, Тургау). Це найрівнинніший район країни. Він займає північну частину Швейцарського плоскогір'я, лівий берег Рейну, а на півдні заходить у передгір'я Альп.

Західна Швейцарія (кантони Берн, Невшатель, Фрібург, Во, Женева) гористіша, ніж північ країни. Цей район охоплює центральну і південну частини Швейцарського плоскогір'я. З заходу до нього примикають хребти Юри, зі сходу — Альпи.

Центральна Швейцарія (кантони Люцерн, Швіц, Урі та Унтервальден) відрізняється суворістю своїх ландшафтів. Район включає північні схили Альп і Фірвальдштетське озеро.

Найбільший, але водночас рідко заселений район країни — Південна Швейцарія. Він охоплює кантони Граубюнден, Тічино і Вале. Природа Південної Швейцарії надзвичайно мальовнича та різноманітна. Тут є найвищі гірські хребти, широкі полонини і великі озера Лугано й Лаго-Маджоре.

Клімат

У Швейцарії виражені кліматичні відмінності, зумовлені висотами, впливом сонця і вітрів. Клімат вологий, на плоскогір'ї — помірно теплий, в горах — холодний. Добові температури у низинах в середньому коливаються протягом року від 10 до 16° С, влітку вони підвищуються до 27° С і більше. Найспекотніший місяць — липень, найхолодніший — січень.

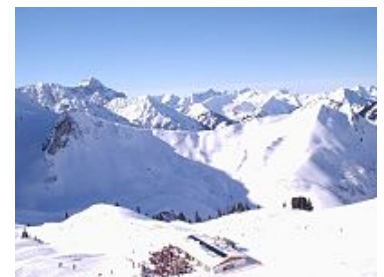
Найвищі вершини Альп покриті вічними снігами. Снігова лінія піднімається до 2700 м на західних схилах і до 3200 м на східних. Взимку температура опускається нижче 0° С на всій території країни, за винятком північного берега Женевського озера та берегів озер Лугано й Маджоре, частина яких належить Італії. Клімат там такий же м'який, як у Північній Італії, оскільки гори захищають від вторгнення холодних північних вітрів. У січні-лютому в умовах переважаючого високого тиску над Альпами встановлюється ясна холодна погода, сприятлива для занять зимовим спортом. Південні схили в цей час отримують багато сонячного тепла.

У Швейцарії часто бувають різкі сильні вітри, що супроводжуються дощами й снігопадами. Навесні, влітку і восени переважають фени — теплі сухі вітри, що дмуть зі сходу і південного сходу. Оскільки потоки вологого повітря з боку Середземного моря підіймаються вгору схилами Альп, а потім спускаються до Швейцарського плато, на південних схилах опадів випадає майже вдвічі більше, ніж на північних. Середня річна кількість опадів у Базелі (277 м над рівнем моря) — 810 мм, у Лозанні (375 м), на північному березі Женевського озера — 1040 мм, а в Давосі (1580 м), на південному сході країни — 970 мм.

Рельєф

На території Швейцарії розрізняють три природних райони: гірський масив Юра на північному заході, Швейцарське плато (плоскогір'я) у центрі та Альпи на південному сході. Понад 70 % території країни належить до двох гірських систем, Альп і Юри, розділених горбистим Швейцарським плоскогір'ям з численними тектонічними озерами. Максимальна висота — вершина Дюфур (4634 м).

Гори Юра, що розділяють Швейцарію і Францію, простягаються від Женеви до Базеля і Шаффгаузена. У них чергуються гірські складки з переважаючим вапняків і долини; складки місцями прорізають невеликі річки, які утворюють долини з крутими схилами. Землеробство можливе лише в долинах; пологі схили гір покриті лісами або використовуються як пасовища.

Альпи в районі Оберстдорфа (Фельгорн)

Швейцарське плато утворилося на місці прогину між Юрою та Альпами. Поверхня плоскогір'я горбиста, в широких долинах розвинуте землеробство, межиріччя покриті лісами. Тут зосереджена більша частина населення країни, розташовані великі міста і промислові центри. У цьому ж районі сконцентровані найродючіші сільськогосподарські землі та пасовища.

Майже всю південну половину Швейцарії займають Альпи. Ці високі, нерівні, вкриті снігом гори розчленовані глибокими ущелинами. У гребеневій зоні — фірнові поля (зернистий лід, що складається з пов'язаних між собою крижинок) і льодовики (10 % території країни). Широке дно головних долин використовується під поля та ріллю. Район рідко населений. Альпи є основним джерелом прибутків, оскільки мальовнича природа високогір'я приваблює багато туристів і альпіністів. Найвищі вершини — Дюфур (4634 м) у масиві Монте-Роза на кордоні з Італією, Дом (4545 м), Вайсгорн (4505 м), Матергорн (4477 м), Гран-Комбін (4314 м), Фінстерааргорн (4274 м) і Юнгфрау (4158 м).

Ґрунти Швейцарії не дуже родючі. Для обробки придатні лише бурі лісові ґрунти Швейцарського плоскогір'я і нижніх частин схилів гір. На гірських схилах нерідкі обвали і зсуви, що зносять ґрунтовий шар або оброблювані землі.

Річки і озера

У країні є густа мережа повноводних річок, що належать басейнам трьох морів: Північного, Середземного і Чорного. Велика частина Швейцарії зрошується Рейном (375 км у межах країни). Південно-західні райони належать до водозбірного басейну Рони, південні — до басейну Тічино, а південно-східні — до басейну річки Інн (притоки Дунаю). Річки Швейцарії не мають судноплавного значення. На Рейні судноплавство підтримується тільки до Базеля.

Женевське озеро, найбільше озеро Швейцарії

Швейцарія славиться своїми озерами, яких на її території налічується майже 600. Наймальовничіші з них розміщені по краях Швейцарського плато — Женевське, Тунське на півдні, Фірвальдштетське, Цюрихське на сході, Невшательське і Більське на півночі. Більшість цих озер має льодовикове походження, вони відрізняються витягнутою формою і великими глибинами. На південь від осі Альп в окрузі Тічино знаходяться озера Лугано й Лаго-Маджоре.

Найбільші озера Швейцарії — Женевське озеро, площею 581 км² (з них 370 км² належать Швейцарії), Невшательське (216 км²), Цюрихське (89 км²), Більське (39 км²) і Цугське (38 км²).

Рослинність і тваринний світ

Ліси Швейцарії вкривають близько 1/4 території країни. На Швейцарському плоскогір'ї знаходяться масиви широколистяних лісів (з дуба, бука, ясена, в'яза, клена, липи). На південному схилі Альп росте каштан. На висоті понад 2000 метрів переважають хвойні ліси з ялини, ялиці, сосни і модрина. В долинах — зарості вільхи. Вище (до 2800 м) розміщені субальпійські та альпійські луки, де навесні розцвітають крокуси і нарциси, влітку — рододендрони, ломикамені, тирлич та едельвейси.

У горах із ссавців зустрічаються сарна, куниця, заєць-біляк, альпійський бабак, кам'яний козел, лисиця; із птахів — беркут, глухар, дрізд, підкоришник, серпокрилець, сніжна куріпка, на берегах річок та озер — мартини, у їхніх водах — форель, палія, сиг, харіус та інша риба. Фауна і природні ландшафти охороняються у Швейцарському національному парку Енгадин і в лісових масивах Алеч і Дерборанс.

Див. також: *Список ссавців Швейцарії*

Історія

Політика

Державний устрій. Швейцарія — федеративна парламентська республіка.

Офіційні мови — німецька (користується 64 % населення), французька (19 % населення), італійська (8 % населення), ретороманська (0,6 % населення).

Конституція

Перша конституція Швейцарії була прийнята в 1848 році. В 1874 році була прийнята нова Конституція, а з 1 січня 2000 року діє третя конституція, прийнята в 1999 році.

Основні принципи швейцарської конституції — федералізм і демократія.

Принцип федералізму. Стаття 3-я конституції гарантує 20 кантонам і 6 напівкантонам, на які розділена Швейцарія, усі права самоврядування, за винятком тих, котрі є прерогативою федерального уряду. До них належать оголошення війни і укладення миру, підписання міжнародних договорів і вступ у союзи, навчальна підготовка, матеріальне забезпечення збройних сил і керівництво ними, регулювання зовнішньої торгівлі. Федеральний уряд і влади кантонів мають право встановлювати податки. Крім того, федеральний уряд здійснює контроль над засобами зв'язку, вищою освітою і працею.

Прийняття принципу федералізму зіграло істотну роль у об'єднанні дуже різномірних держав-кантонів у першу загальношвейцарську союзну державу в 1848. Згодом федеральний уряд став активніше впливати на всі аспекти життя країни. Проте швейцарці, як і раніше, почувають сильну прихильність до рідних кантонів і їхніх традицій.

Принцип прямої демократії. Парламент, обраний народом, визначає політику в загальних рисах, усі ж важливі для життя країни питання вирішуються на всенародних референдумах, які на федеральному рівні проходять двічі-тричі на рік або й частіше.

Існує кілька видів референдуму на федеральному рівні.

Перший з них стосується чинної конституції, зміни до якої можуть вноситися двома шляхами. За першим їх може ініціювати парламент. Коли обидві його палати — Національна рада та Рада кантонів, — згодні внести певні поправки до конституції, і ця згода зафіксована до референдуму, проводиться сам референдум. Зміни до головного закону країни вносяться, коли доповнення чи поправка здобувають не лише більшість голосів, але й «за» від більшості кантонів, що взяли участь у голосуванні.

Другий шлях передбачає, що проєкт змін до конституції може запропонувати якась політична партія. Якщо зібрано понад 100 тисяч підписів, питання виносяться на розгляд парламенту, який у свою чергу може запропонувати власний проєкт. Тоді обидва проєкти виносяться на референдум. Враховуючи, що за кількістю голосів можуть пройти обидва проєкти, на референдумі всі голосуючі відповідають на три питання: 1) я голосую за парламентський проєкт...; 2) я голосую за громадянський (партійний проєкт)...; 3) якщо будуть прийняті обидва проєкти, то я віддав би перевагу такому-то проєкту.

Другий вид референдуму — це коли парламент приймає якесь рішення, а група громадян з ним не згодна. Тоді опоненти мають зібрати 50 тисяч підписів, після чого це рішення виносяться на референдум. Трапляється так нерідко, тому обумовлено, що таке рішення набирає чинності лише через три місяці після його прийняття. Кожен, хто не згоден з ним, має таким чином можливість зібрати підписи і оголосити протест.

Третій вид референдуму — особливо важливий. Ще 1917 року було прийнято постанову, згідно з якою всі рішення, що стосуються вступу Швейцарії до різних світових організацій, пов'язаних із спільною безпекою та економічною інтеграцією, виносяться на федеральний референдум. Так, у 1986 році на референдумі було відхилене питання про членство Швейцарії в ООН.

Мовні діалекти країни. На цій мапі показані мовні діалекти країни: червоним позначені ретороманські діалекти, жовтим позначені германські діалекти, зеленим позначені італійські діалекти, фіолетовим показані французькі мовні діалекти.

До 1971 року Швейцарія залишалася однією з небагатьох країн світу, де жінки не мали виборчого права на загальнонаціональному рівні. У лютому 1971 році чоловічий електорат схвалив поправку до конституції, що надавала жінкам країни право голосувати і бути обраними на федеральних виборах. На рівні кантонів надання виборчих прав жінкам затяглося: у німецькомовному напівкантоні Аппенцель-Іннерроден жінки нарешті одержали право голосу тільки в 1991 році.

Президент

У Швейцарії президент обирається Федеральними зборами з числа членів Федеральної ради (уряду) терміном на один рік без права переобрання на наступний термін. Президент є також главою уряду. Основними функціями президента є: прийом високих іноземних гостей і ведення засідань Федеральної ради.

Законодавча влада

Законодавча влада належить Федеральним зборам (Bundesversammlung — Assemblée Federale — Assemblea Federale, які складаються з двох палат: нижньої — Національної ради (Nationalrat — Conseil National — Consiglio Nazionale) і верхньої — Ради кантонів (Ständerat — Conseil des Etats — Consiglio degli Stati). Національна рада, що складається з 200 депутатів, обирається населенням шляхом прямих і рівних виборів при таємному голосуванні за системою пропорційного представництва терміном на 4 роки. Рада кантонів складається з 46 депутатів, кожен кантон обирає по 2 депутати, а напівкантон — одного. Термін повноважень депутатів становить 3 чи 4 роки, залежно від конституції кантону.

Виконавча влада

Виконавча влада здійснюється на колегіальній основі президентом і урядом (Федеральна рада Швейцарії — Bundesrat — Conseil Federal — Consiglio Federale), що складається з 7 федеральних радників (начальників федеральних департаментів), які обираються Федеральними зборами на 4 роки. Президент головує на щотижневих засіданнях у Федеральній раді, але не виконує функції прем'єр-міністра. Усі сім радників мають рівні права, і кожен з них керує федеральним департаментом (міністерством).

Секретаріатом Федерального уряду є Федеральна канцелярія. Очолює її Федеральний канцлер.

Федеральний уряд безпосередньо керує Федеральною адміністрацією. Федеральна адміністрація складається з департаментів (міністерств); кожний департамент керується одним членом Федерального уряду. У той час як у багатьох країнах від 20 до 30 міністерств, у Швейцарії їх тільки сім:

1. закордонних справ;
2. внутрішніх справ;
3. юстиції і поліції;
4. оборони, захисту населення і спорту;
5. навколишнього середовища, транспорту, енергетики та зв'язку;
6. економіки, освіти та досліджень;
7. фінансів.

Судова влада

Федеральний Верховний суд є найвищим федеральним судовим органом. При обранні суддів Федерального Верховного суду Федеральний парламент забезпечує представлення в суді всіх офіційних мов держави. До складу федерального суду входять 26—28 суддів і 11—13 присяжних, що засідають в окремих приміщеннях у

Федеральна рада Швейцарії

залежності від характеру справи, яка розглядається. Члени суду обираються федеральними зборами терміном до шести років.

За згодою Федерального парламенту кантони можуть передавати розгляд спорів у галузі адміністративного права кантонів до юрисдикції Федерального Верховного суду.

Політичний режим

У Швейцарії переважає ліберально-демократичний режим, головним принципом якого є свобода громадянина, і головна мета демократії — захист цієї свободи від надмірного втручання держави.

Найважливішими установами демократії є референдум і виборча система, через них здійснюється прямий зв'язок між громадянським суспільством і державою.

Ліберально-демократичні режими перебувають у постійній зміні, їм властиві плюралізм партійної системи і вільна гра політичних сил, що призводить до нестабільності виконавчої влади (уряду) і частих парламентських виборів.^[14]

Виборча система

Пропорційна система, яка використовується в Швейцарії, допускає розподіл мандатів пропорційно голосам, отриманим партіями або виборчими коаліціями. Голосування відбувається за партійні списки, при цьому визначається так званий «виборчий метр» — найменше число голосів, необхідне для обрання одного депутата.^[14]

Політичні партії

Конституція особливо нічого не говорить про партійну систему і статус політичних партій. Є лише одна ст. 137, у якій наведено функціональну характеристику політичних партій: «політичні партії сприяють формуванню суспільної думки і народної волі», однак у політичному житті країни вони відіграють важливу роль. У Швейцарії традиційно існує багатопартійна система.^[15]

Християнсько-демократична партія — ХДПШ (Christlich-demokratische Partei der Schweiz; Parti démocrate-chrétien suisse). Заснована у 1881 році. Сформувалась у 1912 році. До грудня 1970 року називалась Консервативною християнсько-соціальною народною партією Швейцарії. Налічує 60 тис. членів. Видає газету «Фатерланд» (Vaterland).

Демократи Швейцарії — ДШ (Schweizer Demokraten — SD; Démocrates suisses — DS). Партія налічує близько 6 тис. членів.

Євангелістська народна партія — ЄП (Évangélique Volkspartei der Schweiz; Parti évangélique suisse; Protestant People's Party). Заснована у 1919 році.

Партія «зелених» Швейцарії — ПЗШ (Grüne Partei der Schweiz — GPS). У французьких кантонах носить назву Швейцарська екологічна партія. Заснована у березні 1983 року. До травня 1986 року називалась Федерацією екологічних партій Швейцарії. Налічує близько 1,5 тис. членів.

Радикально-демократична партія Швейцарії — РДПШ (Freisinnig-Demokratische Partei der Schweiz — FDS; Parti radical démocratique suisse — PRDS). Заснована в 1848 році. Сформувалась у 1919 році. Налічує близько 150 тис. членів. Видає газету «Люцернер тагблат» (Luzerner Tagblatt).

Соціал-демократична партія Швейцарії — СДПШ (Sozial-demokratische Partei der Schweiz — SDPS), французькою мовою називається Соціалістичною партією Швейцарії (Parti socialiste suisse — PSS). Заснована в 1888 році. Налічує 39 тис. членів. Входить до Соціалістичного інтернаціоналу.

Тічинська ліга — ТЛ (Lega dei Ticinesi — LT; Union of Ticino — UT).

Федеральний демократичний союз — ФДС.

Швейцарська ліберальна партія — ШЛП (Parti liberal suisse; Liberale Partei der Schweiz). Заснована 1913 року. До березня 1977 року називалася Ліберально-демократичним союзом Швейцарії. Налічує близько 100 тис. членів.

Швейцарська народна партія — ШНП (Schweizerische Volkspartei), французькою мовою називається Демократичним союзом центру — ДСЦ (Union démocratique du centre — UDC). Створена у вересні 1971 року на основі об'єднання Швейцарської партії селян, ремісників та бюргерів (заснована у 1919 році) і Демократичної партії Швейцарії (заснована у 1941 році). Налічує близько 50 тис. членів.

Профспілкові об'єднання

Об'єднання швейцарських профспілок — ОШП (Schweizerischer Gewerkschaftsbund; Union syndicale suisse — USS). Створене в 1880 році. Об'єднує 15 галузевих профспілок, які налічують 395 тис. членів. Входить до Міжнародної конфедерації вільних профспілок (МКВП) і Європейської конфедерації профспілок (ЄКП).

Швейцарія і міжнародні організації

Швейцарія є членом Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ), Світової організації торгівлі (СОТ), Міжнародного валютного фонду (МВФ), Світового банку, Міжнародного банку реконструкції і розвитку (МБРР), Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) та Організації економічної співпраці й розвитку (ОЕСР), Ради Європи (РЄ), Європейського космічного агентства (ЄКА), МФКК.

Швейцарія і ООН

3 березня 2002 року у Швейцарії відбувся референдум щодо її вступу до ООН. «Так» членству країни в ООН сказали 54,6 відсотка учасників референдуму, ідея членства також здобула підтримку більшості виборців у 12 з 23 кантонів.

Таким чином, винесене на референдум і схвалене так званою «подвійною більшістю» (населенням в цілому і окремо — жителями більшості кантонів) питання про приєднання Швейцарії до ООН вирішено позитивно. А це, відповідно до Конституції Конфедерації, дозволяє уряду розпочати офіційне оформлення вступу країни до Організації Об'єднаних Націй. Таким чином, багатовіковий традиційний нейтралітет Швейцарії іде в минуле. За 16 років, що минули після попереднього подібного референдуму, настрої у швейцарському суспільстві дуже змінилися. За членство в ООН нині виступають уряд, більшість депутатів парламенту і три з чотирьох партій правлячої коаліції: соціал-демократи, радикальні демократи і християнські демократи.

На всіх попередніх референдумах швейцарці відхиляли таку пропозицію, оскільки вважали, що членство навіть у цій шанованій організації може загрожувати традиційному нейтралітету країни. Під час останнього волевиявлення, у 1986 році, 75 відсотків швейцарців відхилили пропозицію членства своєї країни в ООН. Десятками років тривала дивна ситуація — Швейцарія була «європейською домівкою» ООН, але сама не належала до цієї організації.

Швейцарія була прийнята в ООН у вересні 2002 року на черговій 57-й сесії Генеральної Асамблеї і, таким чином, стала 190-м повноправним членом Об'єднаних націй, а єдиною визнаною країною світу, яка не входить до ООН, залишається Ватикан.

Швейцарія як міжнародний центр

У Женеві розташована штаб-квартира ООН

У Женеві розташовані штаб-квартири Світової організації торгівлі, Міжнародної організації праці, Всесвітньої організації охорони здоров'я, Міжнародної спілки електров'язку, Всесвітньої метеорологічної організації, Європейської мовної спілки та Європейське відділення ООН і Управління Верховного комісара ООН у справах біженців. Женева є доміvkю Женевського інституту відносин та розвитку, чие розташування серед розмаїття міжнародних організацій робить цю установу особливо привабливим місцем для навчання. У Берні, столиці країни, розмістився Всесвітній поштовий союз, у Лозанні — Міжнародний олімпійський комітет. Інші організації, які мають основну резиденцію у Швейцарії, — Всесвітня рада церков і Міжнародний Червоний Хрест, заснований швейцарцем Анрі Дюнаном, а також Банк міжнародних розрахунків.

Економіка

Швейцарія є одною з найрозвиненіших і найбагатших країн світу. Швейцарія — високорозвинута індустріальна країна з інтенсивним високопродуктивним сільським господарством і майже повною відсутністю будь-яких корисних копалин. За підрахунками західних економістів, вона входить у першу десятку країн світу за рівнем конкурентоспроможності економіки. Швейцарська економіка тісно пов'язана із зовнішнім світом, перш за все з країнами ЄС, тисячами ниток виробничої кооперації і зовнішньоторговельних операцій. Близько 80—85 % товарообігу Швейцарії припадає на держави ЄС. Через Швейцарію транзитом проходить понад 50 % всіх вантажів з північної частини Західної Європи на південь і у зворотному напрямку.

Годинник Omega SA

Після помітного зростання в 1998—2000 рр. економіка країни вступила в смугу спаду. У 2002 р. ВВП зріс на 0,5 % і становив 417 млрд шв. фр. Інфляція була на відмітці 0,6 %. Рівень безробіття досяг 3,3 %. У економіці зайнято близько 4 млн чоловік (57 % населення), з них: у промисловості — 25,8 %, зокрема в машинобудуванні — 2,7 %, у хімічній промисловості — 1,7 %, у сільському і лісовому господарстві — 4,1 %, у сфері послуг — 70,1 %, зокрема в торгівлі — 16,4 %, у банківській і страховій справі — 5,5 %, у готельно-ресторанному бізнесі — 6,0 %. Політика нейтралітету дозволила уникнути розрухи двох світових воєн.

Фінанси

Швейцарія — один з найважливіших банківських і фінансових центрів світу (Цюрих — третій після Нью-Йорка і Лондона світовий валютний ринок). У країні функціонує близько 4 тис. фінансових інститутів, зокрема безліч філій іноземних банків. На швейцарські банки припадає 35-40 % світового управління власністю і майном приватних і юридичних осіб. Вони користуються доброю репутацією у клієнтів завдяки стабільній внутрішньополітичній обстановці, твердій швейцарській валюті, дотриманню принципу «банківської таємниці». Швейцарія, яка є великим експортером капіталу, займає четверте місце у світі після США, Японії, ФРН. Прямі інвестиції за кордоном становлять 29 % швейцарського ВВП (середній показник у світі — близько 8 %). 75 % усіх швейцарських інвестицій прямує в промислово розвинені країни. Серед країн, що розвиваються, найбільше привертають швейцарські капітали Латинська Америка і Південно-Східна Азія. Частка Східної Європи в загальному об'ємі інвестицій поки що незначна.

Цюрих

1 квітня 1998 р. у Швейцарії набрав чинності федеральний закон про боротьбу з «відмиванням» грошей у фінансовому секторі, що дозволив дещо підняти завісу банківської таємниці з метою виявлення «брудних» грошей.

Грошова одиниця. 1 швейцарський франк, дорівнює 100 сантимам.

Добувна галузь

У Швейцарії мало корисних копалин, окрім хіба що солі, що видобувалася в минулі сторіччя в долинах річок Рона і Рейн.

Промисловість

У промисловості домінують великі об'єднання транснаціонального характеру, що, як правило, успішно витримують конкуренцію на світовому ринку і посідають провідні позиції: концерни «Nestle» (харчові продукти, фармацевтичні й косметичні вироби, дитяче харчування), «Новартіс» і «Хоффман-ла-рош» (хіміко-фармацевтична продукція), «Алюсйоїсс» (алюміній), шведсько-швейцарський концерн АББ — «Асеа Браун Бовері» (електротехніка і турбінобудування). Швейцарію часто асоціюють з годинниковою фабрикою світу. Спираючись на старі традиції і високу технічну культуру, тут виробляють годинники найпрестижніших марок. Досить відомою є компанія Arctic Cooling — виробник систем охолодження для апаратного забезпечення комп'ютерів.

Енергетика

Близько 37 % електроенергії в Швейцарії виробляється на АЕС, 50 % на ГЕС, решта 13 % на ТЕС з нафти, що імпортується. Більшість ГЕС знаходиться в Альпах, де створено понад 40 штучних озер — водосховищ. За ініціативою «зелених» будівництво нових АЕС тимчасово припинено, проте в перспективі Швейцарія не збирається згорнути програму атомної енергетики.

З 1998 року розвивається ініціатива Спільнота 2000 ват, запропонована Федеральною вищою технічною школою Цюриха задля оптимізації використання енергії споживачами.

Транспорт

Основні міжнародні аеропорти — Цюрих, Женева, Базель.

Сільське господарство

Сільське господарство має яскраво виражену тваринницьку спрямованість (переважно виробництво м'ясо-молочної продукції), відрізняється високою врожайністю і продуктивністю праці. Характерне переважання дрібних господарств. Швейцарський сир уже не одне сторіччя добре відомий у багатьох країнах світу. Загалом сільське господарство забезпечує потреби країни в продуктах харчування на 56-57 %.

Зовнішня торгівля

Швейцарія підтримує зовнішньоторговельні зв'язки практично зі всіма країнами світу. Економіка країни значною мірою залежить від зовнішньої торгівлі — як в імпорті сировини і напівфабрикатів, так і в експорті виробів промисловості (на експорт іде понад 50 % текстильної продукції, близько 70 % машинобудівної, понад 90 % хімічної і фармацевтичної, 98 % годинників). На розвинені індустріальні країни припадає 80 % обороту зовнішньої торгівлі Швейцарії. Основними її партнерами є країни ЄС — понад 3/4 експорту й імпорту. Серед найбільших зовнішньоторговельних партнерів — ФРН, Франція, США, Італія, Велика Британія, країни Бенілюксу.

Автобани Швейцарії

Аеробуси

Туризм

Швейцарія є традиційною країною туризму, вона утримує в цій сфері міцні позиції в Європі. Наявність розвиненої туристичної інфраструктури, мережі залізниць і автомобільних доріг у поєднанні з мальовничою природою і вигідним географічним розташуванням забезпечує приплив у країну значної кількості туристів, передусім німців, американців, японців, а останніми роками також росіян, індійців, китайців.

15 % національного доходу формується за рахунок туризму.

Адміністративний устрій

Кантони і громади

23 кантони або 20 кантонів і 6 напівкантонів. (Кожний з трьох кантонів: Аппенцель, Базель, Унтервальд поділяється на 2 напівкантони).

Деякі кантони складаються практично з одного міста (наприклад Женева), на території інших — суцільні гори й долини (як в Урі). Деякі — не більше бразильської ферми, наприклад місцевий Базель (площа — 37 км²), у ньому, однак, чисельність населення (187,7 тис. осіб) вища, ніж у найбільшому кантоні Граубюнден, де на території 7105 км² проживає 186,7 тис. осіб. У кантоні Цюрих — 1,2 млн жителів, а населення напівкантону Аппенцелля-Іннерродена (15 тис. осіб) ледь заповнить футбольний стадіон.

Є молоді й старі кантони. Наймолодший — Юра, який у 1978 році відокремився від кантону Берн.

Герб	Кантон	Столиця	Населення ^[16]	Офіційні мови
	<u>Цюрих</u>	<u>Цюрих</u>	1 487 969	<u>Німецька</u>
	<u>Берн</u>	<u>Берн</u>	1 026 513	<u>Німецька</u> , <u>французька</u>
	<u>Люцерн</u>	<u>Люцерн</u>	403 397	<u>Німецька</u>
	<u>Урі</u>	<u>Альтдорф</u>	36 145	<u>Німецька</u>
	<u>Швіц</u>	<u>Швіц</u>	155 863	<u>Німецька</u>
	<u>Обвальден</u>	<u>Зарнен</u>	37 378	<u>Німецька</u>
	<u>Нідвальден</u>	<u>Штанс</u>	42 556	<u>Німецька</u>
	<u>Гларус</u>	<u>Гларус</u>	40 147	<u>Німецька</u>
	<u>Цуг</u>	<u>Цуг</u>	123 948	<u>німецька</u>
	<u>Фрібур</u>	<u>Фрібур</u>	311 914	<u>Французька</u> , <u>Німецька</u>
	<u>Золотурн</u>	<u>Золотурн</u>	269 441	<u>Німецька</u>
	<u>Базель-Штадт</u>	<u>Базель</u>	198 249	<u>Німецька</u>
	<u>Базель-Ланд</u>	<u>Лісталь</u>	286 848	<u>Німецька</u>
	<u>Шаффгаузен</u>	<u>Шаффгаузен</u>	80 769	<u>Німецька</u>
	<u>Аппенцель — Ауссерроден</u>	<u>Герісай</u> ^[Note 1]	54 954	<u>Німецька</u>
	<u>Аппенцель — Іннерроден</u>	<u>Аппенцель</u>	16 003	<u>Німецька</u>
	<u>Санкт-Галлен</u>	<u>Санкт-Галлен</u>	502 552	<u>Німецька</u>
	<u>Граубюнден</u>	<u>Кур</u>	197 550	<u>Німецька</u> , <u>реторороманська</u> , <u>італійська</u>
	<u>Ааргау</u>	<u>Аарау</u>	663 462	<u>Німецька</u>
	<u>Тургау</u>	<u>Фрауенфельд / Вайнфельден</u> ^[Note 2]	270 709	<u>Німецька</u>
	<u>Тічино</u>	<u>Беллінцона</u>	354 375	<u>Італійська</u>
	<u>Во</u>	<u>Лозанна</u>	784 822	<u>Французька</u>
	<u>Вале</u>	<u>Сьйон</u>	339 176	<u>Французька</u> , <u>німецька</u>
	<u>Невшатель</u>	<u>Невшатель</u>	178 567	<u>Французька</u>
	<u>Женева</u>	<u>Женева</u>	489 524	<u>Французька</u>
	<u>Юра</u>	<u>Делемон</u>	73 122	<u>Французька</u>

У кожному кантоні своя конституція, свій уряд, свій парламент, свій суд, свої закони, що, природно, не повинні суперечити федеральним. Адміністративна автономія і законодавчі повноваження дуже значні. До прикладу, в кожному кантоні — та навіть у кожній громаді — своя поліція і право самостійно визначати розмір податків.

Кантони поділяються на громади. Швейцарець у першу чергу — член громади, потім громадянин кантону і вже потім громадянин Швейцарії. У країні нараховується понад 3000 громад. У деяких громадах більше жителів, ніж у інших кантонах, у деяких — не більше ста. Громади також мають свою автономію: її члени, наприклад, вирішують, де прокладати нову вулицю або чи приймати на роботу нового вчителя.

Столиця

Столиця — Берн (кількість населення — 128 тис. осіб). Швейцарці офіційно називають Берн не столицею, а «федеральним містом», підкреслюючи при цьому рівноправність головних міст усіх кантонів. Берн заснований у 1191 році. Назва міста походить від німецького слова «Bar» — ведмідь. Ведмідь присутній на прапорі і гербі міста, у скульптурних композиціях фонтанів і соборів, назвах ресторанів і готелів. Берн також є адміністративним центром кантону Берн.

Берн

Найбільші міста

(Кількість населення станом на 2000 рік).

- Цюрих (Zurich) — 337,9 тис. осіб (28,7 % іноземців).
- Женева (Geneva) — 175,0 тис. осіб (43,8 % іноземців).
- Базель (Basel) — 166,0 тис. осіб (29,1 % іноземців).
- Берн (Berne) — 122,5 тис. осіб (22,0 % іноземців).
- Лозанна (Lausanne) — 114,9 тис. осіб (35,3 % іноземців).

Найбільші міста Швейцарії								
Оцінка 2017 року. (https://www.pxweb.bfs.admin.ch/pxweb/de/px-x-0102020000_201)								
	№	Назва	Кантон	Населення	№	Назва	Кантон	Населення
 Цюрих	1	<u>Цюрих</u>	<u>Цюрих</u>	409 241	11	<u>Тун</u>	<u>Берн</u>	43 743
	2	<u>Женева</u>	<u>Женева</u>	200 548	12	<u>Кеніц</u>	<u>Берн</u>	41 507
 Базель	3	<u>Базель</u>	<u>Базель-Штадт</u>	177 275	13	<u>Ла-Шо-де-Фон</u>	<u>Невшатель</u>	38 625
	4	<u>Лозанна</u>	<u>Во</u>	138 905	14	<u>Фрібур</u>	<u>Фрібур</u>	38 521
 Берн	5	<u>Берн</u>	<u>Берн</u>	133 798	15	<u>Шаффаузен</u>	<u>Шаффаузен</u>	36 332
	6	<u>Вінтертур</u>	<u>Цюрих</u>	110 912	16	<u>Верньєр</u>	<u>Женева</u>	35 132
 Люцерн	7	<u>Люцерн</u>	<u>Люцерн</u>	81 401	17	<u>Кур</u>	<u>Граубюнден</u>	35 038
	8	<u>Санкт-Галлен</u>	<u>Санкт-Галлен</u>	75 522	18	<u>Сьйон</u>	<u>Вале</u>	34 599
 Лозанна	9	<u>Лугано</u>	<u>Тічино</u>	63 494	19	<u>Устер</u>	<u>Цюрих</u>	34 516
	10	<u>Біль</u>	<u>Берн</u>	54 640	20	<u>Невшатель</u>	<u>Невшатель</u>	33 578

Демографія

Населення Швейцарії — 7,2 млн осіб, з них 19,8 % іноземців (станом на 2001 рік).

Населення країни складається з етнічних груп, які використовують різні мови (німецьку, французьку, італійську і ретороманську) і нерідко відрізняються за віросповіданням. Але взаємна терпимість і доброзичливість дозволяють їм жити і працювати в одній країні.

Германо-швейцарці заселяють центральні і східні 15 кантонів країни, за віросповіданням більшість із них — протестанти.

Франко-швейцарці проживають у кантонах Во, Женева, Невшатель, Фрібург, Вале і Берн (у кантоні Берн змішано з германо-швейцарцями), за віросповіданням — протестанти і католики.

Італійці та італо-швейцарці зосереджені у південних кантонах (Тічино та Граубюнден), у деяких районах разом з германо-швейцарцями, за віросповіданням — католики.

Ретороманці (близько 50 тис. осіб) проживають у високогірних районах кантону Граубюнден.

- Річний приріст населення у 2001 році становив 0,27 %.
- Кількість народжених — 10,12 на 1000 осіб.
- Кількість померлих — 8,77 на 1000 осіб.
- Кількість мігрантів — 1,37 на 1000 осіб.

Мови

Швейцарія — одна з небагатьох європейських країн, що послідовно підтримують багатомовність.

Офіційні мови Швейцарії — німецька, французька, італійська і ретороманська (похідна від латинської). 64 % населення вважають своєю рідною мовою німецьку, 19 % — французьку, 8 % — італійську і 1 % — ретороманську.

Скрізь у Швейцарії поширена англійська мова.

Німецька мова — найпоширеніша. Її місцевим діалектом — алеманським (швіцдерюч) — користуються 73 % швейцарських громадян і 64 % населення країни.

Французькою мовою користуються близько 19 % населення, переважно у західних кантонах. У кантонах Берн, Фрібург і Вале розмовляють і німецькою, і французькою.

Італійською розмовляють близько 4 % швейцарських громадян (переважно у кантоні Тічино), а з урахуванням іноземних робітників — 8 % населення країни.

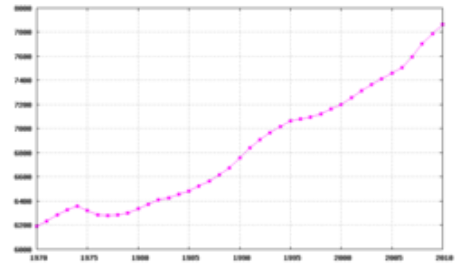
Ретороманська мова поширена тільки в гірському кантоні Граубюнден.

Пересічний швейцарець володіє своєю рідною мовою, англійською і розуміє ще одну з офіційних мов.

Культура

Швейцарія не має багатої художньої спадщини, хоча багато іноземних письменників і художники (наприклад, Вольтер, Байрон, Шеллі, Джеймс Джойс і Чарлі Чаплін) жили у Швейцарії. Навпаки, багато талановитих швейцарців, наприклад, Шарль Ле Корбюзьє, Пауль Клее, Альберто Джакометті і Жан-Люк Годар покинули країну і стали знаменитими за кордоном.

Письменник Герман Гессе, який прийняв швейцарське громадянство — найвідоміший «місцевий» автор. Екземпляр його роману «Сіддхартха» можна було знайти в рюкзаку кожного західного хіпі, що відправляється до Індії. Германо-швейцарський драматург і романіст Макс Фріш був одним з найшанованіших у Європі авторів у 50-ті роки. Його бестселер, виданий у 1957 році, «Гомо фабер», був

Динаміка чисельності населення Швейцарії з 1970 по 2005 рр. Кількість жителів в тис. чол.

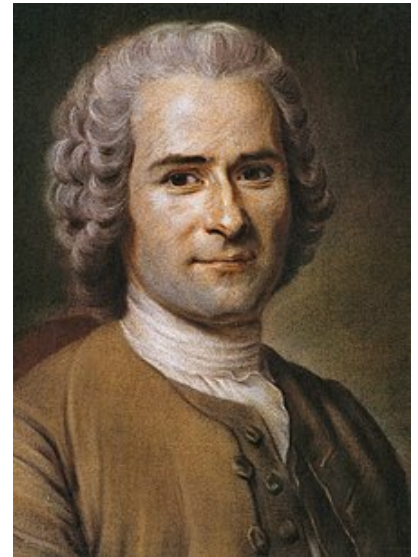
Офіційні мови в різних кантонах Швейцарії

екранізований у 1991 році Уолком Шлондорфом і вийшов під назвою «Мандрівник». Твори, написані у 18 столітті Руссо, який народився в Женеві, відіграли величезну роль у розвитку демократії, а Карл Юнг, що жив у Цюриху, зробив значний внесок до сучасного психоаналізу.

Народна культура Швейцарії включає спів йодлем, гру на альпійському ріжку та швейцарську боротьбу.

Швейцарія є лінгвістичною сумішшю, що включає три офіційні мови. Німецька (найчастіше це діалект швіцердюч), якою говорять близько 66 % населення, французька, якою розмовляють 18 % населення, та італійська — 10 % населення. Четверта мова — ретороманська, якою говорить 1 % населення, в основному в кантоні Граубюнде. Остання має латинське коріння і є архаїчною романською мовою, що збереглася в ізольованих від решти світу міжгірських долинах.

У Швейцарії немає особливо розвинених національних традицій у приготуванні страв, натомість швейцарські страви об'єднали в собі найкраще з німецької і французької кухні. Важливу частину в кулінарії швейцарців відіграють сири. Для приготування фондю використовуються сири емменталер і груйер. Ця страва подається у великій посудині разом з білим вином і маленькими кубиками хліба. Рості (хрустка смажена, дрібно порізана картопля) — національна страва німецької Швейцарії. Часто в меню входить свіжа риба з численних озер, здебільшого щука або форель. Швейцарський шоколад, смачний сам по собі, часто використовується для приготування різних десертів і тортів. Національним напоєм у Швейцарії вважається солодкий газований напій Rivella, вироблений із сироватки.

Жан-Жак Руссо

Архітектура

Замки Швейцарії

Шийонський замок

Три
Белінцони

замки Стокальпер в Брігі

Капелльбрюке
Люцерні

в Мессету
рм в
Базелі

Бундестаус

Швейцарська
технічна
Цюриха

вища
школа

Міська
ратуша
Базеля

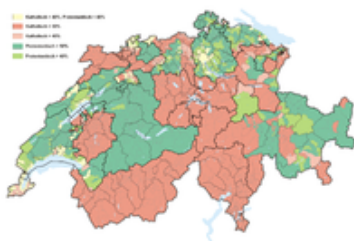
Міська ратуша Цюриха

Будівля Ліги Націй у Женеві

Абатство Айнзидельн

Медіа

Релігія

Релігія в 2013

44 % населення Швейцарії — протестанти, 48 % — католики; близько 8 % — представники інших конфесій. До протестантської церкви належать кантони Во, Шаффгаузен, Базель-Штадт, Цюрих, Берн, Гларус, Невшатель, Женева. Швейцарія — батьківщина одного з напрямків сучасного протестантизму — кальвінізму. Католицизм поширений на більшій за площею, але меншій за

Територіальна структура Римо-католицької церкви на 2006 рік

чисельністю населення території країни (кантони: Швіц, Урі, Унтервальден, Тічино, Фрібург, Золотурн, Вале, Люцерн і Цуг). У деяких кантонах (Аппенцеллі, Аргау, Граубюндені) кількість католиків і протестантів майже однакова.

Варто зауважити, що за останні роки у Швейцарії зростає кількість православних християн, їх кількість становить 2%. Це відбувається завдяки тому, що на території Швейцарії розташовані провідні християнські організації такі як Всесвітня Рада Церков (WCC).^[джерело?]

Збройні сили Швейцарії

Інше

Державний прапор і герб. Швейцарія має схожі герб і прапор — білий усічений хрест на червоному полі (або щиті). Першою емблемою швейцарців були прості червоні прапори і щити. Але у 14 столітті особливою ознакою швейцарських стрільців став білий хрест на червоному щиті. У 15 столітті він з'явився і на бойових

прапорах, а в 16 столітті став гербом Швейцарської Конфедерації. Швейцарський хрест уподібнювався емблемам хрестоносців і символізував боротьбу за свободу. У 1814 році швейцарський хрест було вкорочено. Такого ж вигляду набув і державний прапор, офіційно схвалений у 1889 році.

Національне свято. 1 серпня — День заснування Конфедерації (1291 рік). Відзначається з 1899 року.

Національний гімн. Текст національного гімну Швейцарії був написаний Леонардом Відмером (1809–1867 роки) німецькою мовою. Вірш оспівує вічну природну красу Швейцарії — величні Альпи, тихі озера, широкі пасовища, мир, який знаходять у ній мешканці країни. Існують його переклади (іноді досить вільні) іншими трьома офіційними мовами.

Музику в 1841 році написав Alberik Zwyssig (1808—1854 роки), священник і композитор з Урі. Коли Zwyssig був музичним директором монастиря у Веттінгені, у 1835 році він написав музику до одного з псалмів — «Diligam te Domine» — для виконання обрядів. У 1841 році він зробив адаптацію церковного гімну на слова Леонарда Відмера. У 1843 році нова патріотична пісня пролунала під час святкування річниці вступу Цюриха до складу Швейцарської Конфедерації у 1851 році. Також вона була виконана на Національному пісенному фестивалі, де її схвально зустріла аудиторія. Незабаром «Swiss Psalm» виконувався чоловічими хорами по всій Швейцарії (завдяки перекладам) і його часто співали під час патріотичних свят.

Протягом 1894–1953 років було багато спроб оголосити цю пісню національним гімном, але вони відхилялися швейцарським урядом. Фактично у цей час національним гімном була інша пісня, що виконувалася на ту саму мелодію, що й британський гімн «Боже збережи Короля (Королеву)».

З розширенням міжнародних контактів у 20 столітті використання однакової музики стало дедалі частіше призводити до незручних ситуацій. Тому в 1961 році швейцарський уряд оголосив «Swiss Psalm», який неможливо було сплутати з жодним іншим гімном, тимчасовим (попереднім) національним славнем. Але лише в квітні 1981 року «Swiss Psalm» було офіційно проголошено швейцарським національним гімном.

Текст гімну німецькою мовою

Trittst im Morgenrot daher, Seh'ich dich im Strahlenmeer, Dich, du Hoherhabener, Herrlicher!

Wenn der Alpenfirm sich rotet, Betet, freie Schweizer, betet!

Eure fromme Seele ahnt

Gott im hehren Vaterland, Gott, den Herrn, im hehren Vaterland.

Kommst im Abendgluhn daher, Find'ich dich im Sternenheer, Dich, du Menschenfreundlicher, Liebender!

In des Himmels lichten Raumen

Kann ich froh und selig traumen!

Denn die fromme Seele ahnt

Gott im hehren Vaterland, Gott, den Herrn, im hehren Vaterland.

Ziehst im Nebelflor daher, Such'ich dich im Wolkenmeer, Dich, du Unergrundlicher, Ewiger!

Aus dem grauen Luftgebilde

Tritt die Sonne klar und milde, Und die fromme Seele ahnt

Gott im hehren Vaterland, Gott, den Herrn, im hehren Vaterland.

Fahrst im wilden Sturm daher, Bist du selbst uns Hort und Wehr, Du, allmächtig Waltender, Rettender!

In Gewitternacht und Grauen

Lasst uns kindlich ihm vertrauen!

Ja, die fromme Seele ahnt, Gott im hehren Vaterland, Gott, den Herrn, im hehren Vaterland.

Цікаві факти

- Швейцарія не має офіційної столиці. Берн з 1848 року має статус «федерального міста» («Bundesstadt»), тобто міста, де розташовано федеральні органи влади. Місто є столицею кантону Берн.
- Швейцарія межує з п'ятьма країнами: Італією, Францією, Німеччиною, Австрією і Ліхтенштейном.
- Протяжність Швейцарії становить 350 км зі сходу на захід і 220 км з півночі на південь.
- Найвища гора в Швейцарії — пік Дюфур у кантоні Вале, він має висоту 4.634 м.
- Швейцарія лежить у трьох топографічних зонах: альпійських горах (60 %), центральному плато (30 %), Юрських горах (10 %).
- Тривалість життя швейцарців у порівнянні з 1900 роком практично подвоїлася. Народжений сьогодні чоловік може прожити 81 рік, а жінка — 85,2 року.
- Швейцарія має найвищий відсоток у Європі жителів, старше 100 років (0,01 %).
- Найбільшою швейцарською корпорацією є «Nestle». Створена 1866 році німецьким біженцем Генріхом Нестле (1814—1890), це найбільша харчова компанія у світі.
- На 99.5 відсотків економіка країни складається з малих і середніх підприємств.
- З 1945 по 1988 р. Швейцарія розробляла власну ядерну програму, зокрема військового спрямування. 21 січня 1969-го поблизу міста Лусенсьо (Lucens) в кантоні Вале сталася аварія на ядерному реакторі в горах, що суттєво вплинула на всю ядерну програму країни.
- Швейцарія є традиційно християнською країною, тут поширені католицька і протестантська віри.
- Серед усіх сухопутних країн, що не мають виходу до моря, Швейцарія має найбільший торговельний морський флот.
- Швейцарський національний герой Вільгельм Телль — вигаданий персонаж, але його особа може мати деякі історичні підстави.
- Один з найвпливовіших філософів XVIII століття Жан-Жак Руссо був громадянином Женеви.
- У 1959 році під час так званої Суецької кризи у Швейцарії була створена компанія Swisspetrol. Провівши декілька пробних буринь, компанія виявила в громаді Ентлебух (Entlebuch) підземний газ на глибині 4.370 м. З 1985 по 1994 роки з цієї свердловини в газопровід між Голландією та Італією було закачано майже 75 млн м³ газу.
- Кельтське плем'я гельветів, що билися з військами Юлія Цезаря, дало назву всій швейцарській території. Латинська назва країни Helvetia, як і раніше, з'являється на швейцарських марках. Букви CH на швейцарських автомобілях і в інтернет-адресах — це перші літери латинських слів Confoederatio Helvetica, що означає Швейцарська Конфедерація.
- Helvetica — це назва популярного шрифту, створеного в Швейцарії в 1957 році.
- Швейцарські жінки отримали право голосувати на національному рівні 1971 року. Кантон Аппенцелль-Іннерроден надав жінкам таке право тільки 1991 року.
- Біля витоків автомобільної марки «Chevrolet» стояв швейцарський емігрант до США Луї Шевроле (Louis Chevrolet), який народився 25 грудня 1878-го в Ла-Шо-де-Фоні (кантон Невшатель) і помер 6 червня 1941 в Детройті. Логотип створеної ним марки — розтягнутий по горизонталі швейцарський хрест.^[17]

Примітки

1. Берн називають «федеральним містом» (нім. *Bundesstadt*, фр. *ville fédérale*, італ. *città federale*). Швейцарський закон не визначає столицю як таку, але федеральний парламент і уряд розташовані в Берні, щоправда федеральні суди знаходяться в інших містах.

1. Уряд та парламент розташовані у Герісау, судова влада — у Трогені

2. Місце розташування парламенту змінюється кожні півроку між Фрауенфельдом та Вайфельденом

1. На відміну від Німеччини та Австрії, Федеральний канцлер Швейцарії не є

- головою уряду, а є головою Федеральної канцелярії, яка є допоміжним органом Федеральної ради. Найближчим українським аналогом цієї посади є Голова Адміністрації Президента.
2. Recent monthly and quarterly figures: provisional data (<https://web.archive.org/web/20151113160204/http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/en/index/themen/01/02/blank/key/bevoelkerungsstand/01.html>). *Population and Households Statistics (STATPOP)* (official website). Neuchâtel, Switzerland: Swiss Federal Statistical Office, Swiss Confederation. Архів оригіналу (<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/en/index/themen/01/02/blank/key/bevoelkerungsstand/01.html>) за 13 листопада 2015. Процитовано 24 березня 2015.
 3. Population – Key figures: Main indicators (<https://web.archive.org/web/20150402162403/http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/en/index/themen/01/01/key.htm>) (official website). Neuchâtel, Switzerland: Swiss Federal Statistical Office, Swiss Confederation. Архів оригіналу (<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/en/index/themen/01/01/key.htm>) за 2 квітня 2015. Процитовано 24 березня 2015.
 4. Berner, Elizabeth Kay; Berner, Robert A. (22 квітня 2012). *Global Environment: Water, Air, and Geochemical Cycles – Second Edition* (<https://books.google.com/?id=bRDbbGQP0xgC&pg=PA194&dq=rhone+southern+europe+basin#v=onepage&q=rhone%20southern%20europe%20basin&f=false>) (англійською). Princeton University Press. ISBN 978-1400842766.
 5. Georg Kreis: Federal city німецькою (<http://www.hls-dhs-dss.ch/textes/d/D10102.php>), французькою (<http://www.hls-dhs-dss.ch/textes/f/F10102.php>) та італійською (<http://www.hls-dhs-dss.ch/textes/i/I10102.php>) // *Історичний словник Швейцарії*, 20 березня 2015.
 6. Prof. Dr. Adrian Vatter (2014). *Das politische System der Schweiz [The Political System of Switzerland]* (<http://www.nomos-shop.de/Vatter-politische-System-Schweiz/productview.aspx?product=21055>). Studienkurs Politikwissenschaft (німецькою). Baden-Baden: UTB Verlag. ISBN 978-3-8252-4011-0.
 7. Zimmer, Oliver (12 січня 2004). In Search of Natural Identity: Alpine Landscape and the Reconstruction of the Swiss Nation. *Comparative Studies in Society and History* (London) **40** (4): 637–665. doi:10.1017/S0010417598001686 (<https://dx.doi.org/10.1017/S0010417598001686>).
 8. Josef Lang (14 грудня 2015). Die Alpen als Ideologie (<http://www.tagesanzeiger.ch/schweiz/standard/die-alpen-als-ideologie/story/22155483>). *Tages-Anzeiger* (німецькою) (Цюрих). Архів (<https://web.archive.org/web/20151215013611/http://www.tagesanzeiger.ch/schweiz/standard/die-alpen-als-ideologie/story/22155483>) оригіналу за 15 грудня 2015. Процитовано 14 грудня 2015.
 9. <http://publications.credit-suisse.com/tasks/render/file/index.cfm?fileid=14CB9EFE-CA2D-9BF7-77A24A6D4E5F4CAD> [недоступне посилання з 01.07.2019]
 10. Subir Ghosh (9 жовтня 2010). US is still by far the richest country, China fastest growing (<http://www.digitaljournal.com/article/298716>). *Digital Journal*. Canada. Архів (<https://web.archive.org/web/20160112131438/http://www.digitaljournal.com/article/298716>) оригіналу за 12 січня 2016. Процитовано 14 грудня 2015.
 11. Simon Bowers (19 жовтня 2011). Franc's rise puts Swiss top of rich list (<https://www.theguardian.com/business/2011/oct/19/currency-appreciation-makes-swiss-wealthiest>). *The Guardian* (London, UK). Архів (<https://web.archive.org/web/20160112131447/http://www.theguardian.com/business/2011/oct/19/currency-appreciation-makes-swiss-wealthiest>) оригіналу за 12 січня 2016. Процитовано 14 грудня 2015.
 12. Zürich mit der zweithöchsten Lebensqualität weltweit (<https://www.mercer.ch/newsroom/quality-of-living-2018.html>) (англійською). Цюрих: Mercer Consulting. 20 березня 2018. Процитовано 23 лютого 2019.
 13. Switzerland still the world's biggest magnet for skilled workers (<https://www.thelocal.ch/20191119/switzerland-still-the-worlds-biggest-magnet-for-skilled-workers/amp>). *www.thelocal.ch* (англійською). 19 листопада 2019.
 14. Швейцарія (<http://refs.co.ua/56260-SHveiyariya.html>). *Українські реферати*. Процитовано 8 жовтня 2017.
 15. § 3. Партійна система і політичні партії (<https://web.archive.org/web/20160924213321/http://books.br.com.ua/24779>). *books.br.com.ua*. Архів оригіналу (<https://books.br.com.ua/24779>) за 24 вересня 2016. Процитовано 8 жовтня 2017.
 16. Швейцарський федеральний офіс статистики, станом на 30.08.2017 (https://www.pxweb.bfs.admin.ch/Default.aspx?px_language=en)
 17. Did you know? - SWI swissinfo.ch (<http://www.swissinfo.ch/eng/did-you-know-/29050470>). *SWI swissinfo.ch*. Процитовано 26 жовтня 2016.

Література

- Бульвінський А. Г. **Швейцарія** (http://elibrary.ivinas.gov.ua/483/1/Entsyklopedia_versa-385-403.pdf) // **В книзі:** Північна Європа. Західна Європа. Південна Європа / науковий редактор 1-го тому А.Г. Бульвінський // *Країни світу і Україна: енциклопедія*: в 5 т. / редкол.: А.І. Кудряченко (голова) та ін. ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». — Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. — С. 384—402.
- Варварцев М. М. Швейцарія (<http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1359-9/978-966-00-1359-9.pdf>) // *Енциклопедія історії України*: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. — К.: Наукова думка, 2013. — Т. 10: Т — Я. — С. 604. — 784 с.: іл. — ISBN 978-966-00-1359-9.
- Kirsch, Johann Peter. Switzerland (<http://www.newadvent.org/cathen/14358a.htm>) // *The Catholic Encyclopedia*. Vol. 14. New York: Robert Appleton Company, 1912.
- Михайло Драгоманов, *Швейцарська Республіка* (<http://www.ditext.com/drahomanov/swiss.html>), Львів, 1899.

Посилання

- Швейцарія (<http://leksika.com.ua/14600815/legal/shveitsariya>) // *Юридична енциклопедія*: [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. — Т. 6: Т — Я. — 768 с. — ISBN 966-7492-06-0.
- Гельвеція (<http://slovopedia.org.ua/29/53395/8701.html>) // *Універсальний словник-енциклопедія*. — 4-те вид. — К.: Тека, 2006.
- Офіційний сайт федеральних закладів Швейцарії (<http://www.admin.ch>) — конституція, закони тощо.
- Швейцарська конституція (https://web.archive.org/web/20070311004450/http://www.oefre.unibe.ch/law/icl/sz00000_.html) (англ.) (переклад українською (<http://www.ditext.com/swiss/constitution.html>))
- Швейцарська статистична служба (<http://www.bfs.admin.ch>)
- Посольство Швейцарії в Києві (<http://www.eda.admin.ch/eda/uk/home/rep/eur/vukr/embkie.html>)
- Офіційний інформаційний портал Швейцарії (<http://www.swissworld.org/ru>)
- *Switzerland from above* (https://www.youtube.com/watch?v=mcYlu_NUbiE) на YouTube — видовищний фільм швейцарських краєвидів від Яна Артюса-Бертрана.

 [Франція](#)

 [Німеччина](#)

 [Німеччина](#)

 [Франція](#)

 [Австрія](#)
 [Ліхтенштейн](#)

 [Франція](#)

 [Італія](#)

 [Італія](#)

Швейцарія в темах

Державний лад	Конституція • Парламент (Рада кантонів • Національна рада) • Президент • Міністр закордонних справ • Дипломатичні місії • Адміністративний поділ • Збройні сили	
Державні символи	Прапор (кантони) • Герб • Гімн	
Економіка	Швейцарський франк • Національний банк • Сільське господарство • Туризм	
Транспорт	Бернський трамвай • Номерні знаки	
Географія	Столиця • Міста • Геологія • Корисні копалини • Озера • Боденське озеро • Нойзідлер • Альпи • Природа (Ссавці • Рептилії)	
Населення	Мови • Українська діаспора	
Культура	Азартні ігри • Архітектура • Література • Музика • Кухня •	

	Спадщина ЮНЕСКО • Свята
Премії	Премія Шиллера
Інше	Історія • Інтернет
Портал:Швейцарія	

Пов'язані статті

Країни Європи

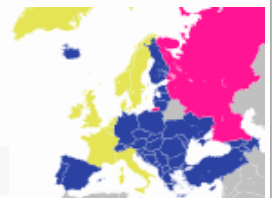
Незалежні	Австрія · Азербайджан ¹ · Албанія · Андорра · Бельгія · Білорусь · Болгарія · Боснія і Герцеговина · Ватикан · Велика Британія · Вірменія ¹ · Греція · Грузія ¹ · Данія · Естонія · Ірландія · Ісландія · Іспанія · Італія · Казахстан ¹ · Кіпр ¹ · Латвія · Литва · Ліхтенштейн · Люксембург · Мальта · Молдова · Монако · Нідерланди · Німеччина · Норвегія · Північна Македонія · Польща · Португалія · Росія ¹ · Румунія · Сан-Марино · Сербія · Словаччина · Словенія · Туреччина ¹ · Угорщина · Україна · Фінляндія · Франція · Хорватія · Чехія · Чорногорія · Швейцарія · Швеція	
Залежні та інші території	Данія	Фарерські острови (установча земля)
	Фінляндія	Аландські острови (автономний регіон)
	Норвегія	Свальбард · Ян-Маєн (невключені території)
	Велика Британія	Акротирі і Декелія ¹ (суверенні військові бази) · Гібралтар (заморська територія) · Гернсі · Джерсі · Острів Мен (коронні володіння)
Невизнані	Республіка Абхазія ¹ · Косово · Нагірно-Карабаська Республіка ¹ · Південна Осетія ¹ · Турецька Республіка Північного Кіпру ¹ · Придністровська Молдавська Республіка	

¹ Частково в Азії, або цілком у Азії з культурними зв'язками в Європі.

Рада Європи

Країни-члени	Австрія · Азербайджан · Албанія · Андорра · Бельгія · Болгарія · Боснія і Герцеговина · Велика Британія · Вірменія · Греція · Грузія · Данія · Естонія · Ірландія · Ісландія · Кіпр · Іспанія · Італія · Латвія · Литва · Ліхтенштейн · Люксембург · Мальта · Молдова · Монако · Нідерланди · Німеччина · Норвегія · Північна Македонія · Польща · Португалія · Румунія · Сан-Марино · Сербія · Словаччина · Словенія · Туреччина · Угорщина · Україна · Фінляндія · Франція · Хорватія · Чехія · Швейцарія · Швеція · Чорногорія
Країни-спостерігачі	Ватикан · Ізраїль · Канада · Мексика · США · Японія
Члени у минулому	Чехословаччина (1991–1992) · Саар (1950–1956) · Росія (1992–2022)
Інституції	Генеральний секретар · Комітет міністрів · Парламентська асамблея (Список голів, Список депутатів) · Конгрес · Комісар з прав людини · Комісія боротьби з расизмом і нетерпимістю · Європейський суд з прав людини

Країни Шенгенської зони

Члени ЄС [Австрія](#) • [Бельгія](#) • [Греція](#) • [Данія](#) • [Естонія](#) • [Іспанія](#) • [Італія](#) • [Латвія](#) • [Литва](#) • [Люксембург](#) • [Мальта](#) • [Нідерланди](#) • [Німеччина](#) • [Польща](#) • [Португалія](#) • [Словаччина](#) • [Словенія](#) • [Угорщина](#) • [Фінляндія](#) • [Франція](#) • [Чехія](#) • [Швеція](#)

Не члени ЄС [Ісландія](#) • [Ліхтенштейн](#) • [Норвегія](#) • [Швейцарія](#)

Члени ЄС, що не входять до зони: [Болгарія](#) • [Велика Британія](#) • [Ірландія](#) • [Кіпр](#) • [Румунія](#) • [Хорватія](#)

Європейська асоціація вільної торгівлі

[Ісландія](#) • [Ліхтенштейн](#) • [Норвегія](#) • [Швейцарія](#)

Персоніфікації націй

Австралія	Боксуюче кенгуру • Хлопчик з Менлі	Малайзія	Харімау Малайя
Вірменія	Майр Айастан	Нідерланди	Діва Нідерландів
Албанія	Мати Албанія	Норвегія	Ола Нордманн
Аргентина	Гаучо • Мартін Фьєрро	Польща	Полонія
Бразилія	Фігура Республіки	Португалія	Фігура Республіки • Зе Повіно
Велика Британія	Британія • Лев та Єдиноріг Джон Буль (Англія) • Дама Уельс (Уельс)	Росія	Матушка Росія • Батьківщина-мати • Російський ведмідь
Німеччина	Німець Міхель • Німеччина • Валькірія	Сербія	Косівська дівчина
Греція	Афіна , «Греція» (з картини Делакруа)	США	Брат Джонатан • Колумбія • Дядько Сем Біллі Янк (Північ США) • Джонні Реб (Південь США)
Грузія	Георгій Змієборець • Картліс Деда	Україна	Монумент Незалежності • Козак Мамай
Ізраїль	Срулік	Філіппіни	Хуан де ла Крус
Індія	Бхарат Мата	Фінляндія	Діва Фінляндія (Суомі Нейто)
Індонезія	Ібу Пертіві	Франція	Якобінець • Маріанна • Галльський півень
Ірландія	Еріу • Гібернія • Кетлін	Швейцарія	Гельвеція
Ісландія	Повелителька гори	Швеція	Мати Свеа
Італія	Італія Турріта	Ефіопія	Лев Юдеї • Абісинський лев
Камбоджа	Каундінья та Сом	Японія	Аматерасу Омікамі
Канада	Джонні Канук		

Мати Земля

Міжнародна організація Франкофонії (МОФ)

Члени Повноправні [Албанія](#) • [Андорра](#) • [Бельгія](#) • [Бенін](#) • [Болгарія](#) • [Буркіна-Фасо](#) • [Бурунді](#) • [Вануату](#) • [Вірменія](#) •

		<p>В'єтнам · Габон · Гаїті · Греція · Гвінея · Гвінея-Бісау · Демократична Республіка Конго · Джибуті · Домініка · Екваторіальна Гвінея · Єгипет · Кабо-Верде · Камбоджа · Камерун · Канада · Квебек · Кот-д'Івуар · Коморські острови · Лаос · Ліван · Люксембург · Македонія · Мадагаскар · Малі · Мавританія · Маврикій · Марокко · Молдова · Монако · Нігер · Нью-Брансвік · Республіка Конго · Румунія · Руанда · Сейшельські Острови · Сент-Люсія · Сан-Томе і Принсіпі · Сенегал · Того · Туніс · Франція · Французька громада Бельгії · Центральноафриканська Республіка · Чад · Швейцарія</p>
	Асоційовані	Гана · Катар · Кіпр · Нова Каледонія
	Спостерігачі	Аргентина · Австрія · Боснія і Герцеговина · Грузія · Домініканська Республіка · Естонія · Коста-Рика · Косово · Латвія · Литва · Мексика · Мозамбик · Об'єднані Арабські Емірати · Онтаріо · Польща · Республіка Корея · Сербія · Словаччина · Словенія · Таїланд · Угорщина · Україна · Уругвай · Хорватія · Чехія · Чорногорія
Організації		Парламентська асамблея франкомовних країн · TV5 MONDE · Асоціація університетів франкофонії · Сенґорський університет · Міжнародна асоціація франкомовних мерів
Генеральні секретарі		Бутрос Бутрос Галі (1997-2002) · Абду Діуф (2003-2014) · Мікаель Жан (з 2015)
Інше		Міжнародний день французької мови · Міжнародний день Франкофонії · Ігри Франкофонії · Премія «П'ять континентів Франкофонії» · Агентство культурного та технічного співробітництва

 Категорія

Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD)

Країни-члени	<p> Австралія · Австрія · Бельгія · Велика Британія · Данія · Естонія · Греція · Ісландія · Ірландія · Ізраїль · Іспанія · Італія · Канада · Колумбія · Люксембург · Мексика · Нідерланди · Німеччина · Нова Зеландія · Норвегія · Південна Корея · Польща · Португалія · Словаччина · Словенія · США · Туреччина · Угорщина · Фінляндія · Франція · Чехія · Чилі · Швеція · Швейцарія · Японія</p>	
---------------------	--	---

У соціальних мережах

Subreddit (<https://www.reddit.com/r/switzerland/>) (англ.) · Twitter (<https://twitter.com/Suisse>) (фр.) · Twitter (https://twitter.com/MySwitzerland_e) (англ.)

Про аудіо, відео(ігри), фото та мистецтво

Comic Vine (<https://comicvine.gamespot.com/wd//4020-55836/>) · Giant Bomb (<https://www.giantbomb.com/wd/3035-2261/>) · Швейцарський архів виконавських мистецтв (<https://data.performing-arts.ch/p/f00035bf-36a7-4130-850f-d30f47c127b5>)

Література та бібліографія

Open Library (<https://openlibrary.org/subjects/place:switzerland>) · Provenio (<https://provenio.net/records/b06a0af1-b509-41e1-ab18-570cd236f584>) · Бібліографія історії чеських земель (<http://biblio.hiu.cas.cz/records/33066f03-7ef2-489d-97b1-dde7f5fe59ef>) · Бібліографія історії чеських земель (<https://biblio.hiu.cas.cz/records/d67bdc7e-4310-41d6-95ae-4ee5cee3e82c>)

Тематичні сайти

Edition humboldt digital (<https://edition-humboldt.de/H0010179>) · Open Directory Project (<https://www.curlie.org/Regional/Europe/Switzerland/>) · Quora (<https://www.quora.com/topic/Switzerland>) · Zhihu (<https://www.zhihu.com/topic/19574145>)

Словники та енциклопедії

Велика данська енциклопедія (<https://denstoredanske.lex.dk/Schweiz>) · Велика каталанська енциклопедія (<http://www.encyclopedia.cat/enciclopèdies/gran-enciclopèdia-catalana/EC-GEC-0064490.xml>) · Велика норвезька енциклопедія (<https://snl.no/Sveits>) · Велика російська енциклопедія (<https://bigenc.ru/text/4692135>) · Енциклопедія історії України (<http://www.history.org.ua/?termin=Shvejtsariia>) · Історичний словник Швейцарії (<http://hls-dhs-dss.ch/de/articles/009825>) · Історичний словник Швейцарії (<http://www.hls-dhs-dss.ch/textes/f/F009825.php>) · Коротка єврейська енциклопедія (<https://eleven.co.il/article/14789>) · Кругосвіт (https://www.krugosvet.ru/enc/strany_mira/SHVETSARIYA.html) · Ларуса (<https://www.larousse.fr/encyclopedia/pays/wd/145461>) · Швейцарський історичний словник (<https://hls-dhs-dss.ch/de/articles/009825>) · Швейцарський історичний словник (<http://www.hls-dhs-dss.ch/textes/f/F009825.php>) · Швейцарський історичний словник (online) (http://www.e-lir.ch/e-LIR___Lexicon.805.450.0.html) · BabelNet (<https://babelnet.org/synset?word=bn:00069666n&lang=EN>) · Britannica (11-th) · Brockhaus Enzyklopädie (<https://brockhaus.de/ecs/enzy/article/schweiz>) · Catholic (1907—13) · De Agostini (<http://www.sapere.it/enciclopedia/Svizzera.html>) · Encyclopædia Britannica (<http://britannica.com/place/Switzerland>) · Encyclopædia Universalis (<https://www.universalis.fr/encyclopedia/suisse/>) · Internetowa encyklopedia PWN (<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/;4169154.html>) · Klexikon (<https://klexikon.zum.de/wiki/Eidgenossenschaft>)

· [Klexikon \(https://klexikon.zum.de/wiki/Schweiz\)](https://klexikon.zum.de/wiki/Schweiz) · [Treccani \(http://www.treccani.it/enciclopedia/svizzera\)](http://www.treccani.it/enciclopedia/svizzera)

Довідкові видання

[Collaborative InterLingual Index \(http://globalwordnet.org/ili/i84121\)](http://globalwordnet.org/ili/i84121) · [Google Arts & Culture \(https://artsandculture.google.com/entity/m06mzp\)](https://artsandculture.google.com/entity/m06mzp) · [KBpedia \(https://kbpedia.org/knowledge-graph/reference-concept/?uri=Switzerland\)](https://kbpedia.org/knowledge-graph/reference-concept/?uri=Switzerland) · [TV Tropes \(https://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/UsefulNotes/Switzerland\)](https://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/UsefulNotes/Switzerland) · [WordNet \(http://wordnet-rdf.princeton.edu/id/09054023-n\)](http://wordnet-rdf.princeton.edu/id/09054023-n) · [Англійська Вікідія \(http://en.wikidia.org/wiki/Switzerland\)](http://en.wikidia.org/wiki/Switzerland) · [Баскська Вікідія \(http://eu.wikidia.org/wiki/Suitza\)](http://eu.wikidia.org/wiki/Suitza) · [Іспанська Вікідія \(https://es.wikidia.org/wiki/Suiza\)](https://es.wikidia.org/wiki/Suiza) · [Італійська Вікідія \(https://it.wikidia.org/wiki/Svizzera\)](https://it.wikidia.org/wiki/Svizzera) · [Каталанська Вікідія \(https://ca.wikidia.org/wiki/Suissa\)](https://ca.wikidia.org/wiki/Suissa) · [Французька Вікідія \(https://fr.wikidia.org/wiki/Suisse\)](https://fr.wikidia.org/wiki/Suisse) · [Fandom \(https://community.fandom.com/index.php?title=w:c:countries:switzerland\)](https://community.fandom.com/index.php?title=w:c:countries:switzerland) (англ.)

Нормативний контроль

[BLBNB: 000061631 \(http://acervo.bn.br/sophia_web/autoridade/detalhe/000061631\)](http://acervo.bn.br/sophia_web/autoridade/detalhe/000061631) · [BNF: 11868612h \(http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb11868612h\)](http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb11868612h), [11933332n \(http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb11933332n\)](http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb11933332n) · [FAST: 1205401 \(http://id.worldcat.org/fast/1205401\)](http://id.worldcat.org/fast/1205401) · [Freebase: /m/06mzp \(https://www.google.com/search?kgmid=/m/06mzp\)](https://www.google.com/search?kgmid=/m/06mzp) · [GND: 4053881-3 \(http://d-nb.info/gnd/4053881-3\)](http://d-nb.info/gnd/4053881-3) · [ISNI: 0000 0001 2297 4701 \(http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000122974701\)](http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000122974701), [0000 0001 2299 4614 \(http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000122994614\)](http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000122994614) · [J9U: 987007564356905171 \(http://uli.nli.org.il/F/?func=find-b&local_base=NLX10&find_code=UID&request=987007564356905171\)](http://uli.nli.org.il/F/?func=find-b&local_base=NLX10&find_code=UID&request=987007564356905171), [987007268789705171 \(http://uli.nli.org.il/F/?func=find-b&local_base=NLX10&find_code=UID&request=987007268789705171\)](http://uli.nli.org.il/F/?func=find-b&local_base=NLX10&find_code=UID&request=987007268789705171) · [LCCN: n79062978 \(http://id.loc.gov/authorities/n79062978\)](http://id.loc.gov/authorities/n79062978) · [LIBRIS: nl0229c6538hjvc \(https://libris.kb.se/nl0229c6538hjvc\)](https://libris.kb.se/nl0229c6538hjvc) · [LIH: LNB:V*11182;=1A \(https://wikidata-externalid-url.toolforge.org/?p=7699&url_prefix=https://viaf.org/processed/LIH%7C&id=LNB:V*11182;=1A\)](https://wikidata-externalid-url.toolforge.org/?p=7699&url_prefix=https://viaf.org/processed/LIH%7C&id=LNB:V*11182;=1A) · [NDL: 00871917 \(http://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00871917\)](http://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00871917) · [NKC: ge131576 \(http://aut.nkp.cz/ge131576\)](http://aut.nkp.cz/ge131576) · [NLA: 987921 \(https://trove.nla.gov.au/people/987921\)](https://trove.nla.gov.au/people/987921) · [NLI: 000128739 \(http://uli.nli.org.il/F/?func=direct&local_base=nlx10&doc_number=000128739\)](http://uli.nli.org.il/F/?func=direct&local_base=nlx10&doc_number=000128739), [000975631 \(http://uli.nli.org.il/F/?func=direct&local_base=nlx10&doc_number=000975631\)](http://uli.nli.org.il/F/?func=direct&local_base=nlx10&doc_number=000975631) · [NULI: 000076301 \(http://viaf.org/processed/UIY%7C000076301\)](http://viaf.org/processed/UIY%7C000076301) · [PTBNP: 123879 \(http://viaf.org/processed/PTBNP%7C123879\)](http://viaf.org/processed/PTBNP%7C123879) · [SHARE: 606889 \(https://catalogo.share-cat.unina.it/sharecat/searchNames?n_cluster_id=606889\)](https://catalogo.share-cat.unina.it/sharecat/searchNames?n_cluster_id=606889), [361835 \(https://catalogo.share-cat.unina.it/sharecat/searchNames?n_cluster_id=361835\)](https://catalogo.share-cat.unina.it/sharecat/searchNames?n_cluster_id=361835) · [SUDOC: 026438658 \(http://www.sudoc.fr/026438658\)](http://www.sudoc.fr/026438658)

[p://www.idref.fr/026438658](http://www.idref.fr/026438658)) · [SVKKL: g0001650-svycarsko \(http://ipac.svkk1.cz/arl-kl/cs/detail-kl_us_auth-g0001650-svycarsko\)](http://ipac.svkk1.cz/arl-kl/cs/detail-kl_us_auth-g0001650-svycarsko)
· [VIAF: 154323889 \(http://viaf.org/viaf/154323889\)](http://viaf.org/viaf/154323889), [159363991 \(http://viaf.org/viaf/159363991\)](http://viaf.org/viaf/159363991) · [WorldCat: viaf-154323889 \(https://www.worldcat.org/identities/viaf-154323889\)](https://www.worldcat.org/identities/viaf-154323889), [lccn-n79062978 \(https://www.worldcat.org/identities/lccn-n79062978\)](https://www.worldcat.org/identities/lccn-n79062978)

Отримано з <https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Швейцарія&oldid=34997835>

Цю сторінку востаннє відредаговано о 20:45, 26 березня 2022.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.